

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Salten Félix*

Cím: *Budapest*

Forrás:

Bv

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"191"

Személy

Budapest

Irta: *Salten Félix**

Ha itt egyszer egy fiatal, életvidám császár tartaná a bevonulását ...

Itt, ebben a városban, amely tele van nyugtalansággal, ellentmondó kedvvel, tele gyorsan föllángoló lelkesedéssel és hirtelen kigyuladó izgalommal, itt, ahol Haydn himnuszát nem szabad játszani, ahol nem nézhetik a fekete-sárga lobogót, itt, ahol nem szívesen hallanak beszélni az osztrák császárról, itt természetesen csak magyar királynak neveznék őt. De lehet, hogy neki magának is szűk lenne a német zeke, ha még fiatal és életvidám, ha keresztülhajt a Lánchidon, ahol az ég olyan csodálatosan terjeszkedik szét a város és az utcák fölött és ha fönt a hegyen csilogni látja a királyi palotát ünnepi pompájában és márványos káprázatosságában. Ferenc József, aki most több héten keresztül itt rezideált és uralkodott és ünnepeket csapott, már öreg és már gyakran csalódott. Már gyakran hajtattott keresztül a Lánchidon, már gyakran látta a hegyről lefelé köszöntgetni a várat és akárhányszor fogták is itt körül zugva az éljenek, ez a város az évek folyamán mégis már nagyon sok gondot okozott neki. Az utódja sem elég fiatal már, ő sem olyan életvidám már, mint valaha — mondják az emberek — és nem látszik meg, mintha ez a vár valami különösen varázsos hatással volna rá.

De Ottó főherceg, a fivére, aki olyan szép ember volt, hogy alig lehetett nála szebbet elképzelni, akiből csak úgy ömlött a vidámság, akiben úgy izzott az életöröm és akinek olyan fiatalon és olyan nyomorultul kellett meghalnia. — Ő, az ő nagy életszomjúságával hálásan szivta magába ennek a városnak a bódító lélegzetét. És ezért szerették őt itt, aminthogy itt mindent szeretnek, amiben van lendület, ami tartózkodás nélkül odaadja magát, ami esetleg egy kicsit a bolondságba csap át: mindent, ami képes arra, hogy megmámorosodjék, hogy elragadtassa magát. Még ma is mesélnek róla, hogyan virrasztott át tisztjeivel éjszakákat: vidám lakomák alkalmával, hogyan vonult föl aztán a várba, bajtársaival együtt és hogyan muzsikáltatta haza magát a cigányokkal. Pompás jelenet, ha elképzeled az ember: egészen elborítja a tavaszi ujongás és az ifjúság kipezdült boldogsága. A város szűk utcáiból jött ki, a szép, fiatal herceg, az ő gondtalan vidámságában, itt jött ki a szabad térre, a barátok serege követte őt, a cigányhegedűk csárdáshangjai követték őt és túl a hidon, a reggeli nap fénylő csillogásában ott feküdt a vár, fölnyult a világoskék ég felé, büszkén és szikrázva, mint egy merész álom. És mégis, a fiatal herceg számára a valóságnak egy új üdvözlése: hogy készen áll a számára egy ház, amelyben lakhatik élete végéig, magasán, mindenképp fölé emelve, akármilyen mélyre ereszkedik is le az éjszakákon ...

Olyan magasán emelkedik ki itt a vár a város fölött, olyan patétikus, uralkodói gesztussal

fénylik le a magasságából, hogy az embereknek lent az utcákon, majdnem állandóan a szemük előtt van; állandóan a magyar királyságra, az ő Szent István-koronájukra, nemzeti büszkeségükre és minden nemzeti ideáljukra emlékezteti őket. Ott, a várhegyen, amely úgy van elhelyezve a város előtt, mint valami színpadi kulissza, vannak a nemesség palotái, közel a várhoz, ott vannak a kormánypaloták, ott nyulik ki a Halászbástya foka fölé a régi Mátyás-templom keskeny tornya. Ott együtt van ennek a városnak minden emlékezése, minden tradíciója, egész története onnan néz le hozzá, ennek a hegyhátnak minden talpalattnyi földje vért ivott és szinte megszentelte a véráldozat. Mert ezért a hegyért évszázadokon keresztül harcoltak a magyarok: a törökökkel és az osztrákokkal. Itt, lent a városban, itt van a jelen, a ma, a fejlődés. És közöttük csendesen hömpölyög a Duna széles folyama.

Itt lent van a fejlődés, ez a kissé lázas, kissé tudatos és gyors fejlődés, amelynek a gyakran elsiertett formáit nem lehet minden mosolygás nélkül szemlélni, de amelynek a tempójában mégis van valami káprázatos. Az utcák hézagossá pompájából még föl lehet ismerni a régi, szerény Budapestet, a feltörekvő csillogásból, amely még nem terítette ki a leplét az összes kerületek köré, még ki lehet venni azt a vidéki nyomorúságot, amely azelőtt itt volt. Kétemeletes házak, sárga, szürke és sárga falakkal, architektúra nélkül, alacsony, kis földszintes házacskák, amelyek van valami vidékesség és amelyek még em-

* A magyar közönség körében is jól ismert finom-izlésű bécsi író, aki legutóbb néhány napot töltött Budapesten, a „Berl. Tageblatt“ leggapi számába írta ezt az érdekes cikket.